

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

§. II. De Jurisdictione Episcoporum in loca Religiosa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

non modo corporalia, & temporalia, sed spiritualia, & eterna. Sed tamen abominandam esse eorum vanitatem, ac superstitionem, qui certo pollicentur non ex hac vita migraturos sine pœnitentia, & Sacramentis eos, qui hunc, illūve ex Divis coluerint, qui securitatem in rebus gerendis, fortune certum, ac optatum eventum iisdem promittunt, & si qua alia hujusmodi proferantur, & credantur; veluti & illud quoque plane reprobandum est, si qui certo numero, præscriptaque Missarum forma aliqua, aut precum, affirmant certas, designatasque animas è purgatorio semper liberari. In eandem sententiam ita statuerunt PP. Concilii Mechliniensis anno 1570. habiti tit. de Indulgentiis: Monet pios suos filios eadem hæc sancta Synodus, ne circumforeaneis quibusdam, aut etiam cum

privilegio impressis libellis temere fidem habeant, qui ex levibus & superstitiosis causis, incertisque revelationibus immodicas, & plus æquo exorbitantes pollicentur indulgentias, potissimum si promissiones contineant certorum effectuum, periculorum scilicet evitacionem à gladiis, à tormentis, ab aquis, à peste, aut liberationem certam à purgatorio, quemadmodum & Missis quibusdam, & precibus certo numero recitandis affixas alicubi videre liceat. Legatur Espenius citat. loc. num. 35. & seqq. Plura de Confraternitatibus dabunt Pignatellus tom. 6. consult. 68. per tot. Barbof. f. E. V. d. lib. 2. cap. 11. & de Potest. Episc. part. 3. allegat. 75. Pax Jordan lib. 7. tit. 11. Garzias de Benefic. part. 5. cap. 1. Lauretus de Franchis controvers. inter Episc. & Regul. part. 1. num. 203. & seqq.

§. II.

De Jurisdictione Episcoporum in loca Religiosa.

SUMMARI A.

6. Quilibet Ordinarius jurisdictionem in loca Religiosa intra Diocesin suam existentia habet. 7. Ita, ut si alicui monasterio alterius Diœcesis unita sint, nihilominus Episcopo illius loci, ubi constituta sunt, subjecta maneant. 8. Episcopus etiam est executor omnium piarum dispositionum, ejusque ab administratoribus reddendæ rationes sunt. 9. Exceptis Prælati Ecclesiarum, qui Episcopo rationem administrationis suæ non reddunt. 10. Quid possit Episcopus circa monasteria, si omnes Religiosi moriantur, vel loco cedant, exponitur. 11. Non possunt citra auctoritatem Episcopi erigi.

CUM dictum fuerit, loca Religiosa, quæ sunt vere, & propria, nonnisi auctoritate Episcopi excitari, & fundari posse, inde consequens est, quod quilibet Ordinarius quoad jurisdictionem in loca Re-

ligiosa intra suam Diocesin existentia intencionem in jure fundatam habeat. cap. 10. C. 16. Q. 7. cap. 17. C. 18. Q. 2. cap. 3. 6. & 8. h. t. Ita quidem, ut, si loca fuerint exempta, nihilominus auctoritate Apostolica, si opus fuerit, eadem

dem visitare, & reformare possit, modo quo ad alia nullum exemptioni præjudicium generetur. *Clem. 2. b. t.* Sed hoc ita intelligendum est, si collatores, aut rectores ejusmodi locorum officio suo defuerint, ut habetur in *cit. Clem. Panorm. ibidem num. 8.*

7 Quid autem, si Fundator ex aliena Diocesi fuerit, aut reditus tali loco Religioso ex prædiis alibi sitis constituerit, cujus loci Episcopo talis locus subiectus erit? Resp. Episcopo illius Diocesis, in qua is situs est *cap. 7. b. t.* Eadem decisio etiam obtinet quoad locum Religiosum monasterio vel Ecclesiæ alterius Diocesis unitum, ut nihilominus sub jurisdictione spirituali illius Diocesis Episcopi maneat, in quo is situs, & cujus autoritate fundatus est. *cap. 2. b. t.* Quamvis cæteroquin omnia jura competentia dicto loco Religioso unito transeant in monasterium, cui unio facta est, quia accessorium sequitur naturam principalis *cap. 3. de Stat. Monach. & nos pluribus in tit. ut Eccles. Benef. ostendimus.* Ampliatur ulterius hæc decisio, ut etiam procedat in monasterio, quod alteri monasterio exempto unitum est, nam per hanc unionem non eximitur à jurisdictione Episcopi, sed eidem subiectum manet, ut antea. *cit. cap. 2. b. t. Gonzalez ibidem num. 2.*

8 Habet subinde Episcopus, ut dictum est, in omnia loca Religiosa suæ Diocesis plenam & ordinariam jurisdictionem, & intentionem in jure fundatam, quoad jus nimirum Episcopale, & spiritualia. *cap. 7. b. t. Concil. Trid. Sess. 22. de Reform. cap. 8. ubi eisdem hodie vel ut Ordinario, vel ut Sedis Apostolicæ delegato omnia loca pia,*

collegia quæcunque, ac Confraternitates Laicorum visitandi jus datur, cui juri, iudice Panormitano in *Clem. 2. b. t. num. 7.* nequidem renunciare potest. Præterea Episcopus tanquam executor omnium piarum dispositionum curare jubetur, ut per administratores foundationibus, & Fundatorum intentioni satisfiat, quam ob causam in sequenti statim *cap. 9.* jubentur locorum piorum administratores singulis annis rationem administrationis suæ Ordinario reddere, aliter plenam liberationem non sortituri, & si alicubi ex consuetudine, privilegio, aut constitutione obtineat, ut certi homines ad excipiendas rationes deputati sint, nihilominus Episcopus adhiberi, & concurrere debet, nisi per Fundatorem expresse cautum fuisset, ne Episcopus interveniat, id quod eum facere posse ex Steph. Wymesio ostendit Barbof. *ad cit. cap. 9. Concil. Trid. num. 8. § 27.*

9 Quanquam vero Concilium Tridentinum administratorum in genere mentionem faciat, eosque ad reddendas annuatim Episcopo rationes obstringat, hac tamen lege non teneri Prælatos Ecclesiarum, maxime regularium, probabilius est, ex ratione, quod puri administratores non sint, sed per electionem, confirmationem, & benedictionem jus in re & jurisdictionem acquisiverint. Barbof. *ad d. cap. 9. Concil. n. 18. Zoëf. b. t. n. 28.* Unde etiam circa illa Hospitalia, quæ Monasteriis, ubi regularis observantia viget, subiecta sunt, cura non ad Episcopos, sed ad Prælatos Ordinis spectare dicitur in *Clem. 2. §. penult. b. t. Concil. Trid. Sess. 25. de Reform. cap. 8. ubi*

& hoc constitutum reperitur, ut, si usus certus, ad quem instituta sunt Hospitalia, impleri nequeat v. g. si non adsint peregrini, aut infirmi in illo loco, Ordinarius cum duobus de Capitulo rerum usu peritioribus fructus illorum Hospitalium in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco & tempore utilior, convertat. Alias vero juxta *d. Clem. 2. h. t.* ea, quæ ex intentione fidei ad certum usum destinata sunt, ad alium sine Sedis Apostolicæ auctoritate converti non debent, transferendo v. g. Monasteria ab uno Ordine ad alium, applicando redditus Hospitalis ad Seminarium, vel fructus piorum locorum ad usus profanos sub pœna depositionis, si Clericus, excommunicationis, si Laicus attentaverit. *cap. 4. C. 19. Q. 3. cap. 40. C. 16. Q. 1.*

10 De Monasteriis hoc insuper statutum est in *cap. 5. h. t.* ut, si omnes Religiosi unius Monasterii moriantur, vel loco sponte, imo & culpa sua cedant, redditus illius non mentis Episcopi incorporentur, nec aliis Clericis Sæcularibus concedantur, quamdiu regulares haberi possunt. Et siquidem ejusdem Ordinis Religiosi haberi possint, illi substituendi erunt, si nec isti, tunc alterius Ordinis, & his deficientibus Clerici Sæculares advocari poterunt. Gonzalez tamen putat, hoc ex *cit. cap. 5.* haudquaquam inferri, cum Canon ille de casu prorsus particulari conceptus fuerit, videlicet de Monasteriis Canonice Regularium Græcorum in Patriarchatu Constantinopolitano existentibus, quæ capta à Latinis Constantinopoli destituebantur Canonice Regularibus; unde ad consul-

tationem Patriarchæ Constantinopolitani respondit Innocentius III. (qui & ipse Canonicus Lateranensis fuit) posse in defectum Canonice Regularium Canonicos Sæculares substitui. Melius ergo asserta superius ex *cap. 7. Ne Cleric. vel Monach.* docentur, interim quoad hoc punctum interpretes communiter ad *cit. cap. 5. h. t.* provocare solent, ut videre est apud Panormitanum, Barbosa, Fagnanum, Layman & alios. Notat vero Layman ad *d. cap. 5.* hunc Ordinem reformandi, & innovandi Monasteria Episcopis duntaxat esse præscriptum, S. Pontifici hic nulli limites sunt positi, qui ex plenitudine potestatis potest Monasterium si v. g. ejus professi male vivant, iis amotis, assignare Clericis Sæcularibus, quia tamen hac potestate nonnisi ex causa gravissima, & præmissa causa cognitione uti solet, & in dubio potius juri communi se conformare velle præsumitur *arg. cap. 12. de Offic. Ordin.* Innocent. in *cap. 7. de Constit. num. 3.* hinc, si defecto parte altera inaudita tale diploma Pontificium de transferendo Ordine impetraretur, illud vitio subreptionis laborare merito præsumi posset, quia etiam juxta communem DD. dominium bonorum Ecclesiasticorum non immediate penes Ecclesiam universalem, & S. Pontificem, sed vere penes Monasteria, Ecclesias & Collegia privata existit, ideoque S. Pontifex nonnisi concurrente justa causa bona unius Ecclesiæ auferre, & alteri contra mentem fundatoris dare debet. Quod si tamen scriberet, se ex certa scientia hoc facere, præsumendum utique foret pro justa causa, nec ulterius quarendum, qua-

quare hoc fecerit, cum Superiorem in terris non habeat, ut notat Baldus in *Annot. ad Panormit. in cap. ult. de Confirm. util. num. 14. Lit. A.*

11 De Monasteriis id porro notandum est, quod citra Episcopi auctoritatem & consensum excitari non valeant. Ita jam obtinuit Sæculo S. Augustini, qui, ut scribit Christianus Lupus in *Scholiis ad Concil. Chalcedon. tom. 2. pag. 69.* nullum in Africa Monasterium constituit, nisi de Licentia Episcoporum. Idipsum statutum fuit in laudato Concilio Chalcedonensi *Can. IV.* ac novissime in Concil. Trid. *Seff. 25. de Regul. cap. 3.* ratione dat Zypæus in *Analys. ad tit. de Regul. n. 35.* his verbis: „Ordinariorum est in ea „statione quemque collocare, quam „non admittendorum commoditas,

„qui non sibi, sed ovibus pascendis „opportuna quæsturi veniunt, salus „populi ab eo requirit. Ideo Licentia Episcopi, diligens ab eo inspectio, designatio, & circumscriptio „locorum facienda à jure exigitur. „Hæc Ordinario cura, ut populi, Clerique, exercitusque Ecclesiæ Duci „demandatur, non singulis eligenda „statio, functioque permittitur. Quid „speres de exercitu, ubi quisque non „ex jussu ducis, sed ex lubitu suo, „quæ vult, sumit? & eam in Ecclesia „DEI disciplinam desideremus? Dubitabilia circa hoc punctum enodat Lauretus de Franchis in *Controv. inter Episc. & Regul. part. 1. à num. 402. usque ad num. 529.* Consuli quoque potest Van-Espen *J.E.V. part. 1. tit. 24. cap. 3.*

§. III.

*An circa Domos Religiosas, maxime Monasteria, & juris-
dictionem in ea per instrumentum Pacis Westphalicæ inno-
vatio facta fuerit?*

SUMMARIA.

12. Hujus Paragraphi materia per distinctas Quæstiones explanatur. 13. An in Civitatibus Imperii mixtis liceat Catholicis nova Monasteria erigere? 14. Catholicorum argumenta. 15. Et protestantium referuntur. 16. Resolutiones protestantium ad argumenta Catholicorum. 17. Et vicissim refutationes Catholicorum adversus fundamenta protestantium distincte exponuntur. 18. Et in specie textus à Bœhmero allegati solvuntur. 19. Et resolutiones ad argumenta Catholicorum à protestantibus data enervantur. 20. An subditi Augustanæ Confessioni addicti possint Episcopum Catholicum, in cujus territorio existunt, prohibere, ne in suo Episcopatu nova Monasteria exstruat? Cui alie due connexæ quæstiones adjiciuntur. 21. Ita videtur protestantibus, & ex quibus fundamentis? 22. Contrarium evincere contendunt Catholici. 23. An Catholici in Civitatibus mixtis numerum Religiosorum augere possint? 24. Negat Bœhmerus. 25. Sed suomet telo

Q 9 3

con-